

KICSI FALUNK

2011. november

VII. évfolyam 11. szám

A KISSZÉKELYI ÖNKORMÁNYZAT
ÉS A KISSZÉKELYI KULTURÁLIS EGYESÜLET LAPJA

Aki novemberben felnézett a falutól dél-délnyugatra emelkedő Dukai-hegyre, láthatta az új kilátót Kisszékely határának egyik legmagasabb pontján. Aki pedig már esetleg járt is fenn, az szemügyre vehette róla a település és környéke csodálatos panorámáját.

A kilátóból jól látható a falu nagy része, a Csókástól a Hegyhát-majorig, bár a Tópartot a hegy északi oldala eltakarja. A kilátóból elének táruló tájkép központi eleme a templom, megfigyelhető az iskola, a temető felső része, a hangulatos Kiss

utca és a Kossuth utca. Észak felé tekintve szépen kirajzolódik a Babaszó-hegy mozaikos tájképe, alatta a Babaszó-völgy, amely mögött a lankás domboldalak mentén tovább emelkedik a térszín, és meglátjuk a Tolnai-hegyhát északi részének legmagasabb pontját, körülötte a Kisszékelyi-erdő kiterjedt, összefüggő erdőtakaróját. Északnyugat felé a Vadkerti-patak karakteres völgye húzódik, körülötte ismét a végelethetetlen erdőtakaró. Délnyugat felé a kilátást a Dobos gerince zárja le. Kelet felé fordulva megfigyelhetjük a szomszédos dombvonulat (a Szarka-hegy) szőlőit, távolabb a Szilashátat, a látóhatárnál pedig a Tengelici-homokvidéket. Északkelet felé tekintve ismét megpillantjuk a falut, a Hegyhát-major épületei fölött a Mandulás völgyoldalát, és jól kirajzolódik a Göbecshát és a Göbecs hosszú völgye.

A kilátó egy pályázat keretében

létesült, amelyet még 2009-ben nyújtott be a Kisszékelyi Kulturális Egyesület „A vidéki örökség megőrzése” című témára. A határozat csak 2011-ben érkezett meg, de a döntés pozitív volt, így az egyesület 9,2 millió forint támogatást nyert a megvalósításra. A pályázat célja a település páratlan természeti környezetének bemutatását szolgáló létesítmények kialakítása. A tervezett tanösvény, a hozzá csatlakozó kilátó, pihenőhelyek, információs táblák, valamint színes kiadványok lehetővé teszik a környék természeti értékeinek megismerését. A tanösvény mentén végighaladók számára feladatokat adó munkafüzet pedig különböző korosztályok környezeti nevelését szolgálja majd. A létesítmények közül eddig a kilátó épült meg, a terv többi része az elkövetkező másfél év során valósul meg.

A kilátó alapozására még a nyár
(folytatás a 4. oldalon)

A Kisszékelyi Kulturális Egyesület köszönetét fejezi ki a Paksi Atomerőműnek, hogy a Kilátó megépítésének előfinanszírozását 500 ezer forinttal támogatta.

Közhírré tétetik...

Falukarácsony

A hagyományos karácsonyi ünnepség 2011. december 21-én 14.00 órakor lesz a Kultúrházban. Akinek nehezebbé esik a gyaloglás, a 403-650-es telefonszámon kérheti a falugondnoki busz segítségét.

Elhunytak

Fábián Jánosné
sz. Maróti Rozália
87 éves
kisszékelyi lakos

Pencs János
87 éves
kisszékelyi lakos

Haumann József
77 éves
százhalombattai
(volt kisszékelyi) lakos

Béke poraikra!

Közérdekű telefonszámok:

Simontornyai Központi Orvosi Ügyelet:
74/318-104

Dr. Nagy Péter Kristóf állatorvos:

Mobil: 06-30-499-38-06

A karácsonyi nagymise december 25-én
11.30 órakor lesz.

KÖSZÖNET

A Sislay József Községi Könyvtár ezúton
köszöni az ajándékba kapott Harry Potter
sorozatot Simon Mónikának.

TÁJÉKOZTATÓ A KÉPVISELŐTESTÜLETI ÜLÉSRŐL

A képviselőtestület (KT) legutóbbi ülésére november 24-én került sor. Az ülésen a hivatalos résztvevőkön kívül két meghívott előadó és még hárman vettek részt.

Első napirendi pontként a település egészségügyi ellátási helyzetéről Dr. Reisz Viktor háziorvos adott tájékoztatót. Összeségében Kisszékely lakosainak egészségi állapotát a háziorvos jobbnak ítélte, mint a környező településeket, bár kiemelte az idősek nagy arányát, és a körükben fellépő betegségeket. A rendelő felszerelését elégtelennek találta, szorgalmazta sürgősségi gyógyszerkészlet, sürgősségi eszközök beszerzését, az alapvető felszerelés kiegészítését (pl. vérnyomásmérő, vércukormérő).

A KT tárgyalta a Vertikál Zrt. 2012. évre betervezett települési hulladékkezelési

közszolgáltatási díjjavaslatát. Január elsejétől változik a törvény, amelynek értelmében igénybevételi díj is terheli majd a szemétszállítás díját, ám ennek összege még nem ismert. Emiatt a KT rendeletet nem tudott hozni, a szolgáltató javaslatát így nem fogadta el. Döntés a díjakról ezért később lesz.

A vízszolgáltató az ivóvíz díjára 2012-re 3,41%-os növelést állapított meg. Mivel ez a díjnövekedés az infláció mértékénél nem nagyobb, a KT a javaslatot elfogadta. Ennek megfelelően a jövő évben az ivóvíz lakossági díja köbméterenként 239 Ft+ÁFA lesz. A KT elfogadta a 2012. évi költségvetési koncepciót. Eszerint a helyi adók mértékében nem lesz változás. A jövő évi költségvetés nagyban épít a

megpályázott Start közmunkaprogramra, melynek keretében 8-14 fő alkalmazására nyílik lehetőség.

Az elfogadott III. negyedévi beszámoló szerint az önkormányzat folyószámláján 2,5 millió forint hitel halmozódott fel, mely mostanáig 3,8 millióra emelkedett. A hiány csökkentése érdekében működési támogatási kérelem került benyújtásra. A hivatal folyamatosan törekszik a hátralékok (pl. helyi adók, bérleti díj) beszedésére.

A képviselőtestület következő ülésére december 15-én 15:00 órától kerül sor a Könyvtárban, melyre minden érdeklődőt várnak.

Horváth András
Pajor Ágnes

*Kellemes karácsonyi ünnepeket kívánunk
minden kisszékelyi lakosnak,
községünk minden barátjának és támogatójának!*

*Keresztes László
polgármester*

*Pajor Ágnes
a KKE elnöke*

Csepregi Ferenc

„A társadalom életében
a ma nem érthető meg
a tegnap nélkül.”

Mályusz Elemér

Múltidéző

Szappanfőzés

A minap a padláson keresgéltem a régi holmik között, és a kezembe akadt egy házi szappan.

Jellegzetes illata, sárgásbarna színe, szabálytalan kocka formája láttán eszembe jutott, hogy gyermekkoromban a Csősz mama mindig főzött szappant. A régi emléket felfrissítendő megkérdeztem édesanyámat - mivel ő minden ilyen és ehhez hasonló családi munkának aktív közreműködője volt - hogy hogyan készült a házi szappan?

A szappanfőzéshez egész évben gyűjtötték a zsíros hulladékot, disznó-, marha- és birka-faggyút, ehetetlen avas szalonnát, zsírmaradékot. A szappanfőzés ideje kora tavaszra, rendszerint a húsvét előtti hetekre esett. A főzéshez szükséges lúgot a falusi boltokban lehetett megvásárolni.

A nyári konyhában kialakított, vagy az udvaron felállított katlanban egy erre a célra rendszeresített üstben felforralták a lúgot, majd beletették az előkészített szappannak való zsiradékot. Előbb nagy

tűzön főzték, hogy a folyadék szétmarja, utána lassú tűzön, míg a kicsapódó szappan a lúg fölé nem került. Ha fehér szappant akartak, új lúgban kétszer, harmadszor is kifőzték. A főzés elkészültével a folyékony szappant farekeszbe öntötték, ruhával letakarták. A padláson vagy egyéb erre alkalmas helyen jól kiszáritották. Kihülés után kockára darabolták és a padláson újra kiszáritották.

A szappanfőzés egyébként régi mesterségnek számít. A szappanfőző mesterség jellegzetesen városi ipar, mert mind a nyersanyag beszerzése, mind a késztermék értékesítése a városi foglalkozás függvénye. A szappan legfontosabb alapanyagát jelentő faggyút ugyanis nagyobb tételben csak a városi mészárosoktól szerezhették be a szappanfőzők, a mészárosok kezén felhalmozódó faggyú mennyiségét pedig a marhahús-fogyasztás mértéke szabta meg. Egy régi irat szerint a középkori városaink többsége a szappanfőző mesterek számára is megélhetést nyújtott. Például „Sopronban már 1379-től folyamatosan működött egy szappanos, aki a város ellátásáról gondoskodott. Helyzete azonban a későbbi évszázadokban sem lehetett túl kedvező, mert 1598-ban a város felszólította a mészárosokat, hogy a faggyút a polgárság rendelkezésére bocsás-

sák - és ne a szappanfőzőnek adják. Ezt azzal indokolták, hogy a szappanos minden zsiradékot felvásárol, így drágítja annak árát, ugyanakkor a gyertyamártók nem jutnak faggyúhoz, pedig az ő portékájuk előbbrevaló a szappannál.”

A parasztság eleinte a vásárokon, később a helybeli vegyeskereskedésekben vásárolta a szappant. A tehetősebbek az egész esztendőre valót beszereztek, a szegényebbek csak annyit, amennyi a következő vásárig eltartott. A vásárolt szappant leginkább mosdáshoz használták, a ruha mosására fahamu és lúg szolgált egészen a múlt század végéig. A ruha lúgozásának, szappulásának általánosan elterjedt hagyományos módját a parasztságokban a 19. század elején a szappannal és szódával való mosás kezdte felváltani. Ehhez azonban saját készítésű háziszappant használtak. Sok helyütt voltak olyan asszonyok, akik másokhoz is eljártak szappant főzni, vagy segítettek annak elkészítésében. Az ország egyes vidékein leginkább az első világháború szűk esztendeiben kényszerültek rá az asszonyokat a szappankészítésre, aminek gyakorlata a későbbi évtizedekben is megőrződött. A mosószappan házi főzését a szappannal végzett ruhamosás az 1960-as évekig életben tartotta, amíg az olcsó és hatásos mosószerek el nem terjedtek.

KILÁTÓ A FALU FÖLÖTT

(folytatás az 1. oldalról)

végén került sor, erre építették rá október és november fordulóján a fából készült erős szerkezetet. A kilátó igazán jól sikerült, arányos és masszív, színeivel a tájba illik. Egy héttel a megépítés után következett a

kitaposott gyepterület rendbetétele, fűmaggal való bevetése, díszfák és cserjék ültetése. Mindezt majd őshonos, a tájra jellemző cserjék és fák ültetése követi, de erre csak a jövő évben kerül sor. A további

munkákról rendszeresen számot adunk, és várjuk mindazokat, akik szívesen vennének részt a pályázat megvalósításában.

Horváth András

Ez év július másodika óta ismét fogadja a tanulni vágyókat a rendbe hozott kiscsékelyi iskola!

Jó lenne, ha e felkiáltás azzal folytatódna, hogy szeptembertől kisiskolás osztályok vették birtokukba a tantermet. Sajnos azonban erre 1974 óta nem került sor, és most sem így történt. Az azonban mindenképpen igen jelentős fordulat az iskolaépület életében, hogy ismét iskolává vált. Ugyan nem zengi be a tantermet a mindennapok nyüzsgése, a becsengetések és kicsengetések óránkénti ritmusa, de ismét tanulási-tanítási műhellyé lett. Kiscsékelyiek, elszármazottak és a sok támogató munkája és anyagi segítségével az iskolába visszatért az 1950-es évek hangulata. A Kulturális Egyesület vezetősége szervezésével és folyamatos közreműködésével a falakat megújították, az ablakokat megtisztították, a padlót felsúrolták, az elektromos szerelvényeket kijavították, az egykori bútorokat renoválták, majd az egykori nebulók emlékei alapján a tantermet a korabeli iskolapadokkal, pulpituossal, szekrényekkel, abakusszal, faliképekkel berendezték. A falak üresen maradt felületeire pedig az egykori iskolai élet dokumentum fényképei kerültek. Így július másodikára a tanterem egykori felszerelésével várta az iskolaalapítás 310. évfordulójának ünnepségén résztvevő em-

bereket. Az életre keltett tanterem hangulata akkor sokakat megérintett...

Az élet azonban azóta sem állt meg a kiscsékelyi iskolában. Az országban is ritka az olyan korabeli tanterem, amelyet nemcsak megnézni, de kipróbálni is lehet – a környéken pedig csak a felsőrácegrespusztairól mondható el ez –, ezért joggal tarthat igényt érdeklődésre. Jöttek is az érdeklődők már az aratónap másnapján, de azután is a nyár és az őszt folyamán rendszeresen. Érkeztek családok, táborozók, iskolás csoportok, gyerekek és felnőttek egyaránt. Sokan minden bizonnyal itt láttak először abakuszt, itt mártottak tollat tintába, itt ültek be ódon iskolapadokba, itt éreztek meg valamit a korabeli iskola még digitális tábla és számítógép nélküli – ám valljuk be: meghittebb – világából.

Az elmúlt öt hónapban az egyéni látogatókon, családokon, táborozókon kívül összesen hat iskolai csoport tekintette meg a tantermet, akik szinte mindig a helytörténeti gyűjteményt is áttanulmányozták. A simontornyai iskolából a „Hon- és népismeret” c. tantárgy, valamint szakköri foglalkozás keretében jöttek a gyerekek tanárukkal együtt. November 14-én pedig felnőtt, nagyrészt Simontornyán tanító pedagógusokból álló csoport érkezett, hogy az iskolát és a helytörténeti gyűjteményt megnézzék. A kiállítások bemutatásában elsősorban *Pajor Ágnes, Martina*

Zoltán és Csepregi Ferenc működött közre, akik a továbbiakban is a látogatók rendelkezésére állnak (előzetes telefonos időpont egyeztetés: 30/243-2146).

A kiscsékelyi közösség 310 évvel ezelőtt tanúbizonyságot tett afelől, hogy szüksége van iskolára. A későbbi korok során is mindig fontos volt számára, és ehhez esetenként komoly erőfeszítéseket tett. A tanterem helyreállításával most ismét bebizonyosodott, hogy van erő a helyi közösségben, és azokban az emberekben, akik kötődnek a faluhoz. Reméljük, ez az erő még többre is képes lesz!

Horváth András – Martina Zoltán

KICSI FALUNK

Felelős kiadó:
Keresztes László és
Pajor Ágnes

Szerkesztő:
Lelkes Györgyné
Lelkes György

Elérhetőségünk:
7082 Kiscsékely,
Szabadság u. 2.
kicsifalunk@freemail.hu
(06-74)-403-144

E havi számunkba a fényképeket Horváth András és Apró Etelka készítette.